

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ КЛІМАТИЧНО ОРІЄНТОВАНОГО
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою Радою ІКОСГ НААН
Протокол № 18 від 29.09.2023 р.

ВВЕДЕНО В ДІЮ:
Наказом директора ІКОСГ НААН
№ 37/2 від 13.10.2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
В. о. директора ІКОСГ НААН
Райса ВОЖЕГОВА

ПОЛОЖЕННЯ
про проведення кваліфікаційного іспиту
зі спеціальності 201 «Агрономія»
Інституту кліматично орієнтованого сільського господарства

1. Загальні положення

1.1. Це Положення визначає порядок організації та проведення кваліфікаційного іспиту (далі – Іспит) для здобувачів ступеня доктора філософії за спеціальністю 201 «Агрономія» в аспірантурі Інституту кліматично орієнтованого сільського господарства НААН України (далі – Інститут).

1.2. Іспит є складовою освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії та проводиться з метою перевірки рівня засвоєння теоретичних знань, сформованості фахових компетентностей, здатності застосовувати знання у практичній та науково-дослідній діяльності.

1.3. Іспит проводиться відповідно до вимог Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії і доктора наук», а також на підставі Освітньо-наукової програми спеціальності 201 «Агрономія» та внутрішніх нормативних документів Інституту.

2. Мета і завдання Іспиту

2.1. Метою проведення Іспиту є комплексна оцінка результатів навчання аспірантів (здобувачів ступеня доктора філософії), визначення рівня їх готовності до самостійної наукової роботи та завершення дисертаційного дослідження.

2.2. Основними завданнями Іспиту є:

- узагальнення та систематизація теоретичних знань із фахових дисциплін;
- перевірка здатності інтегрувати знання з різних галузей агрономії для розв'язання науково-практичних завдань;
- оцінювання рівня сформованості аналітичного та наукового мислення аспіранта (здобувача ступеня доктора філософії);
- визначення готовності аспіранта (здобувача ступеня доктора філософії) підготовки дисертаційної роботи та її публічного захисту.

3. Організація проведення Іспиту

3.1. Іспит складається після повного виконання аспірантом освітньої складової програми підготовки та зарахування всіх навчальних дисциплін.

3.2. Організацію проведення Іспиту забезпечує відділ аспірантури спільно з методичною комісією Інституту. Склад екзаменаційної комісії затверджується наказом директора Інституту за поданням методичної комісії. Результати Іспиту затверджуються рішенням Вченої ради Інституту.

3.3. До складу екзаменаційної комісії входять голова, секретар та члени комісії - не менше трьох осіб. До складу включаються наукові працівники, які мають науковий ступінь або вчене звання за відповідною спеціальністю. За потреби до комісії можуть бути залучені провідні фахівці інших наукових установ або закладів вищої освіти.

3.4. Іспит складається з двох блоків:

- перший блок - усне опитування за затвердженим переліком питань, що охоплюють основні напрями фахових знань зі спеціальності аспіранта;
- другий блок - захист наукової доповіді, у якій відображаються результати власних досліджень, їх наукова новизна та практичне значення.

3.5. Питання для Іспиту затверджуються рішенням методичної комісії і Вченої ради Інституту.

4. Порядок оцінювання

4.1. Результати Іспиту оцінюються за 100-бальною шкалою із переведенням у національну шкалу: «відмінно» (90 - 100 балів), «добре» (75 - 89 балів), «задовільно» (60 - 74 бали), «незадовільно» (менше 60 балів).

4.2. Під час оцінювання враховуються:

- повнота, логічність і глибина відповідей на запитання;
- уміння аналізувати інформацію, робити висновки та обґрунтовувати власну наукову позицію;
- рівень володіння фаховою термінологією, сучасними методами досліджень;
- якість і новизна представлених наукових результатів, уміння їх аргументовано презентувати та пояснювати їх практичне значення.

4.3 Аспірант (здобувач ступеня доктора філософії), який за результатами Іспиту отримав оцінку «зараховано», вважається таким, що успішно склав Іспит і може бути допущений до попереднього захисту дисертаційної роботи згідно з установленим у Інституті порядком.

4.4. У разі отримання незадовільної оцінки аспірант (здобувач ступеня доктора філософії) має право на повторне складання Іспиту не раніше ніж через три місяці, за рішенням Вченої ради Інституту.

5. Документальне оформлення результатів

5.1. Результати Іспиту оформлюються протоколом засідання екзаменаційної комісії, який підписується усіма її членами.

5.2. На підставі протоколу видається наказ директора Інституту про результати складання Іспиту.

5.3. Відомості про складення Іспиту вносяться до залікової відомості аспіранта (здобувача ступеня доктора філософії) та до його особової справи.

6. Заключні положення

6.1. Це Положення набирає чинності з моменту його затвердження директором Інституту.

6.2. Зміни та доповнення до цього Положення вносяться за поданням Вченої ради або відділу аспірантури відповідно до чинного законодавства України.

Перелік орієнтовних питань до кваліфікаційного іспиту аспірантів (здобувачів ступеня доктора філософії) зі спеціальності 201 «Агрономія»

I. Теоретичні основи агрономії

1. Основні напрями розвитку сучасної агрономічної науки в Україні та світі.
2. Структура, властивості та класифікація ґрунтів України.
3. Поняття родючості ґрунту, її види та показники.
4. Закономірності формування гумусового горизонту.
5. Вплив системи удобрення на родючість ґрунту та продуктивність культур.
6. Біогеохімічні цикли основних елементів живлення рослин.
7. Агроекологічна оцінка застосування мінеральних і органічних добрив.
8. Особливості водного режиму ґрунтів у південному Степу України.
9. Біологічні основи фотосинтезу і продукційного процесу рослин.
10. Фізіологічні основи стійкості культур до абіотичних і біотичних факторів.
11. Принципи зонального землеробства та адаптивно-ландшафтних систем.
12. Енергетична ефективність технологій у рослинництві.
13. Роль сівозмін у забезпеченні сталого землеробства.

II. Технології вирощування та захисту сільськогосподарських культур

14. Основи інтегрованого управління родючістю ґрунтів.
15. Сучасні системи обробітку ґрунту: порівняльна характеристика та доцільність застосування.
16. Біологізація землеробства: суть, переваги, ризики.
17. Технологічні схеми вирощування зернових культур в умовах півдня України.
18. Особливості формування врожайності технічних культур (соняшник, ріпак, соя).
19. Особливості вирощування зернобобових культур у системах сівозмін.
20. Роль післяжнивних решток у підтриманні родючості ґрунтів.
21. Система насінництва і вимоги до сортових і посівних якостей насіння.

- 22.Методика закладання польових дослідів в агрономії.
- 23.Методи визначення біологічної врожайності та структури врожаю.
- 24.Основні принципи формування системи захисту рослин.
- 25.Біологічний захист культур: препарати, ефективність, обмеження.
- 26.Моніторинг шкідників, хвороб і бур'янів: методи та періодичність.
- 27.Агроекологічні наслідки пестицидного навантаження.
- 28.Управління водним режимом культур у системі зрошуваного землеробства.
- 29.Ефективність різних форм добрив за зрошення.
- 30.Принципи впровадження кліматично орієнтованих технологій у аграрному виробництві.

III. Науково-дослідна діяльність, інновації та цифровізація в агрономії

- 31.Методи засади наукових досліджень у агрономії.
- 32.Планування експериментів і статистична обробка результатів.
- 33.Критерії достовірності результатів агрономічних досліджень.
- 34.Біометричний аналіз у польових експериментах.
- 35.Інноваційні напрями розвитку аграрного виробництва в умовах зміни клімату.
- 36.Використання дистанційного зондування Землі в агрономії.
- 37.Принципи прецизійного землеробства.
- 38.Наукова етика та академічна доброчесність в наукових дослідженнях.